

Eduskunnan talousvaliokunnalle

TaV@eduskunta.fi

Asia: VNS 8/2025 vp

KIRJALLINEN LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON SELONTEOSTA KANSALLISESTA ENERGIA- JA ILMASTOSTRATEGIASTA

Kuluttajaliitto ry (jälj. ”Kuluttajaliitto”) kiittää mahdollisuudesta antaa eduskunnan talousvaliokunnalle kirjallinen lausunto otsikkoasiasta. Kuluttajaliitto esittää kohteliaimmin seuraavat huomiot:

Kuluttajaliitto pitää kansallista energia- ja ilmastostrategiaa tärkeänä ohjausvälineenä, jonka tulee tarjota kansalaisille ja kuluttajille selkeä ja uskottava polku kohtuuhintaisen, turvallisen ja kestäväan energijärjestelmän rakentamiseen. Kuitenkin lausuntokierroksen palautteessa noussut tarve tarkentaa vaikutusarviointeja on Kuluttajaliiton näkemyksen mukaan erittäin perusteltu. Esimerkiksi kuluttajien aseman huomiointi jää edelleen liian vähälle huomiolle. Energiasiirtymän onnistuminen edellyttää, että kuluttajat voivat tehdä kestäviä valintoja, ymmärtävät niitä koskevat vaikutukset ja saavat siihen riittävää, yhdenvertaisesti saavutettavaa tukea.

Kuluttajaliitto korostaa myös, että strategiaan tulisi sisällyttää selkeä suunnitelma kuluttajien energianeuvonnan resurssien vahvistamisesta. Neuvonnalla on suuri merkitys energiatehokkuuden parantamisessa, kotitalouksien kustannusten hallinnassa ja kulutuksen jouston lisäämisessä. Neuvonnan tulee olla saavutettavaa myös niille ryhmille, jotka eivät käytä digipalveluja tai tarvitsevat tietoa selkokielisesti tai muilla kielillä. Tarvitsemme mallin, jossa kuluttajille tarjottava tieto ei rajoitu teknisiin yksityiskohtiin vaan auttaa myös hahmottamaan uudistusten sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia. Kuluttajien mahdollisuudet arvioida omia energiavalintojaan ilman neuvontaa ovat heikot, mikä heikentää koko strategian vaikuttavuutta.

Kuluttajaliitto näkee, että energiatehokkuutta koskevat linjaukset ovat kannatettavia, mutta niiden toimeenpano edellyttää konkreettisia toimia, erityisesti jatkuvaa rakennuskannan korjausten tukemista, kotitalouksien investointimahdollisuuksien parantamista ja selkeää ohjeistusta. Erityistä huomiota tulee kiinnittää niihin kuluttajiin, joilla ei ole taloudellisia edellytyksiä investoida energiatehokkuuteen ilman kohdennettua tukea. On myös tärkeää, että energiatehokkuuden vaikutuksista viestitään kuluttajille tarpeeksi. Strategiassa tulisi tarkentaa, miten varmistetaan, että kustannukset eivät kasautuisi kohtuuttomasti tietyille kuluttajaryhmille.

Energiamarkkinoiden kehittämisessä Kuluttajaliitto painottaa edelleen asiakaslähtöisyyttä ja kuluttajien aseman vahvistamista. Strategiassa tulisi selkeästi todeta, että markkinoiden kehittämisen tavoitteena on kohtuuhintaisen ja ennakoitavan energiansaannin turvaaminen. Tässä yhteydessä energiaköyhyyden vähentäminen on tunnistettava strategiseksi tavoitteeksi, ei ainoastaan sivuhuomioksi. Energiasiirtymän kustannuksia ei saa sysätä niille, joilla on vähiten mahdollisuuksia niihin vaikuttaa.

Kuluttajaliitto kannustaa vahvistamaan strategian kuluttajalähtöisyyttä ja yhdenvertaisuutta sekä tarkentamaan vaikutusarviointeja. Energiasiirtymän onnistuminen edellyttää toimivia markkinoita,

riittävää tietoa, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja aitoa osallistumista. Kuluttajien näkökulman huomioiminen ei ole vain strategian hyväksyttävyyden ehto, vaan myös välttämätön edellytys sen käytännön toteutukselle.

Helsingissä 5.2.2026

Kuluttajaliitto ry

Viivi Kuosa, juristi, OTM